

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Радіонова Наталія Йосипівна,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і аудиту

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Войтенко Марина В`ячеславівна,

здобувач другого (магістерського) рівня освіти

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Діяльність кожного підприємства передбачає використання основних засобів, які є одним з найважливіших елементів продуктивних сил та значною мірою впливають на рівень фінансових результатів діяльності. Це обумовлює важливість проведення аудиту основних засобів, як форми незалежного контролю. Міжнародні асоціації бухгалтерів та аудиторів узагальнили досвід організації й методики проведення аудиту в різних країнах на підприємствах з різними формами власності та способами господарювання у вигляді міжнародних стандартів аудиту (МСА), які у певній мірі виконують функції національних стандартів з обліку та аудиту в Україні.

Основною метою проведення аудиту основних засобів відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту» є висловлення аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів [1].

Основним завданням аудиту основних засобів підприємства є:

1. Встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття;
2. Перевірка правильності розрахунку та своєчасного відображення зносу (амортизації) основних засобів;
3. Контроль доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення в обліку;
4. Перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття (в тому числі ліквідації) основних засобів;
5. Контроль за збереженням основних засобів **підприємства**;
6. Перевірка правильності проведення індексації основних засобів;
7. Підтвердження законності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з лізингу основних засобів.

Організація аудиторської перевірки обліку основних засобів починається з планування діяльності, під час якої аудитор визначає методи перевірки та кількість необхідних аудиторських процедур. Основними документами цього етапу є план і програма аудиту основних засобів.

Приклад загального плану аудиторської перевірки обліку основних засобів на підприємстві представлено в табл. 1.

Таблиця 1

План аудиторської перевірки обліку основних засобів

Перевіряється підприємство _____				
Період перевірки з 1 листопада по 15 листопада 2021 р.				
Кількість людино-годин 150				
Аудитор Шовтенко О. В.				
Планований аудиторський ризик низький				
Планований рівень істотності 1% валюти балансу				
№	Планові види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1.	Перевірка наявності і збереження основних засобів	1.11.21-2.11.21	О. В. Шовтенко,	
2.	Контроль правильності відображення операцій щодо руху основних засобів	3.11.21-9.11.21	О. В. Шовтенко	
3.	Перевірка правильності нарахування амортизації	10.11.21-12.11.21	О. В. Шовтенко	
4.	Узагальнення результатів аудиторської перевірки, складання підсумкового документу	13.11.21-14.11.21.	О. В. Шовтенко,	

Виходячи з вищенаведеного плану аудиту розробляється програма аудиту основних засобів підприємства, яка деталізує здійснення аудиторських процедур.

Інформаційна база, що використовується під час аудиту основних засобів, містить:

- а) наказ про облікову політику підприємства;
- б) статут підприємства;
- в) розпорядчі документи керівника підприємства, які засвідчують факт введення об'єктів основних засобів в експлуатацію (акт, наказ, розпорядження, службова записка);
- г) первинні документи бухгалтерського обліку, що відображають операції по основних засобах:
 - Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) (№ 03-1);
 - Акт здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (№ 03-2);
 - Акт на списання основних засобів (№ 03-3);
 - Акт на списання автотранспортних засобів (№ 03-4);

- Акт на установку, пуск, демонтаж будівельних механізмів (№ 03-5);
- Інвентарна картка обліку основних засобів (№ 03-6);
- Опис інвентарних карток з обліку основних засобів (№ 03-7);
- Картка обліку руху основних засобів (№ 03-8); – Інвентарний список основних засобів (№ 03-9);
- д) відомість обліку основних засобів, нарахованих амортизаційних відрахувань (№ В-1);
- є) головна книга;
- е) бухгалтерська звітність: Баланс (форма № 1); Звіт про фінансові результати (форма № 2); Звіт про рух грошових коштів (форма № 3); Звіт про власний капітал (форма № 4); Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5); ж) плани ремонтів (кошториси) основних засобів; з) страхові поліси, контракти, угоди про оренду тощо [2].

При оцінці системи внутрішнього контролю аудитор повинен перевірити наявність і дію розпорядчих документів, що закріплюють способи ведення обліку операцій, пов'язаних з рухом основних засобів; здійснити експертизу порядку документального оформлення фактів господарської діяльності; вивчити затверджені графіки і схеми документообігу; провести експертизу застосовуваної форми обліку; встановити, чи дотримується встановлений порядок підготовки та подання внутрішньої бухгалтерської звітності; узагальнити інформацію про склад, масштаби і характер операцій в періоді, що перевіряється [3]. Для оцінки надійності системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю аудитор здійснює тестування. Тести внутрішнього контролю дозволяють аудитору визначити слабкі місця.

У відповідності з основними напрямками і завданнями аудиту основних засобів можна виділити чотири комплекси перевірки: облік наявності та збереження основних засобів; облік руху основних засобів; розрахунки по нарахуванню амортизації; узагальнення результатів аудиторської перевірки.

Список літератури

1. МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту» [Електронний ресурс].-Режим доступу: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf)
2. Андросова О.Ф. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудиту / О.Ф. Андросова, К.А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету/ 2011, № 3, Т.3.-С.250-255
3. Радіонова Н. Й., Михайлюк О. В. Організація внутрішньогосподарського контролю основних засобів на підприємствах України /Н. Й. Радіонова, О. В. Михайлюк // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». - 2018. - №14.